

ΜΟΝΟΜ. ΠΡΩΤ. ΠΕΙΡΑΙΩΣ: 81/1994

Πηγή: Ε.Ν.Δ. 22/94 σελ. 151

Μη τήρηση των ειδικών διατάξεων για τους όρους ασφαλείας εις την εργασία. Ναυτεργατικό ατύχημα. Έμφραγμα του μυοκαρδίου ευρισκόμενο εις αιτιώδη συνάφεια.

Προϋποθέσεις εφαρμογής διατάξεων κοινού αστικού δικαίου κατ' άρθρο 16 κωδ. Ν 551/1915 επί ναυτεργ. Ατυχήματος και στην περίπτωση που το ατύχημα επήλθε σε εργασία, στην οποία δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις νόμων, δ/των ή κανονισμών, δια τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων και εξ αιτίας της μη τηρήσεως των όρων αυτών.

Ειδικές διατάξεις κανονισμού «περί εργασίας επί ελληνικών πλοίων ο.χ. 800 κόρων και άνω» (β.δ. 806/1976, άρθρα 43 παρ. 2 και 1350) κατά τα οποία ο ανθυποπλοίαρχος ευθύνεται για την ασφαλή και προσκήκουσα καθαίρεση και ανακρέμαση των κλιμάκων επικοινωνίας του πλοίου μετά των πλωτών μέσων προς πρόληψη ατυχημάτων. Ιδιαίτερα φροντίδα πρέπει να λαμβάνεται από τους αρμόδιους αξιωματικούς κατά τις επιβιβάσεις και αποβιβάσεις σύμφωνα με την ναυτική τέχνη, εμπειρία και κανονισμούς. Π.Δ. 1349/1981 «περί κανονισμού προλήψεως εργατικών ατυχημάτων στα υπό ελληνική σημαία πλοία ο.χ. άνω των 200 κόρων και εις τα υπό ξένη σημαία πλοία της αυτής χωρητικότητας που καταπλέουν στους ελληνικούς λιμένες» δια του άρθρ. 3 παραγρ. 1 και 2 ορίζονται ειδικώς τα της προσβάσεως στο πλοίο δι' ασφαλούς κλίμακος ή διαβάθρας προσπελάσεως. Εφαρμογή του άρθρου 16 κωδ. Ν. 551/1915 στην περίπτωση ατυχήματος το οποίο δύναται να αποδοθεί στη μη τήρηση των προβλεπομένων υπό των άνω ειδικών διατάξεων μέτρων ασφαλείας.

Ναυτικός ναυτολογημένος εις Φ/γ πλοίο υπό κυπριακή σημαία 9141 κοχ ή 23811 τ. DW στην προσπάθειά του να ανεβεί αποβιβαζόμενος από την λάντζα, από την ανεμόσκαλα στο πλοίο, ευρισκόμενο εις αγκυροβόλιο του Πειραιώς, υπό άσχημες καιρικές συνθήκες και θαλασσοταραχή και ευρίσκετο με τα δύο πόδια στο πρώτο σκαλοπάτι της ανεμόσκαλας και κρατούσε με τα δύο χέρια του τα σχοινιά της ανεμόσκαλας, μη δυνάμενος να ανέβει τα σκαλιά και παρά τις προσπάθειες του ανθυποπλοίαρχου και του κυβερνήτη της λάντζας να του παράσχουν βοήθεια έπεσε εις τη θάλασσα απ' όπου περισυνελλέγει και μεταφέρθηκε νεκρός εις Πειραιά, όπου διαπιστώθηκε ο θάνατος του από έμφραγμα του μυοκαρδίου.

Κρίσις ότι το ατύχημα οφείλεται σε υπαιτιότητα του εποπτεύοντος ανθυποπλοίαρχου, ο οποίος δεν έλαβε όλα τα ενδεικνύμενα μέτρα ασφαλείας κατά την επιβίβαση ως ορίζονται εις τις προαναφερόμενες διατάξεις, εν όψει δε ότι ο ναυτικός μη γνωρίζοντας να κολυμπά και της παραμονής του για αρκετή ώρα γαντζωμένος εις το σωσίβιο, κατά μήνα Φεβρουάριο, με θαλασσοταραχή και θάλασσα παγωμένη, το έμφραγμα του μυοκαρδίου ευρίσκεται εις αιτιώδη συνάφεια υπό τις συνθήκες που εκτίθενται ειδικώς εις την απόφαση.

Εφ' άπαξ επιδίκαση εις τους ενάγοντας των δικαιουμένων εκ του ατυχήματος ποσών διότι η πρώτη εναγομένη είναι αλλοδαπή εταιρία.

Προσεπικλήση υποχρέου ε της ασφαλιστικής συμβάσεως για τα ατυχήματα ή ασθένεια εις την πληρωμήν της αποζημιώσεως εις τους ναυτικούς πληρώματα του πλοίου, απαράδεκτη ως τοιαύτη, εφ' όσον υπάγεται εις την αυτήν διαδικασία των εργατικών διαφορών. Εκτίμηση αυτής ως ανακοινώσεως δίκης (91, 92 ΚπολΔ)

Πρωτοδίκης: ΤΡΙΑΝΤ. ΠΑΤΡΩΝΑ

Δικηγόροι: Χρήστος Μόσχος, Μιλτ. Παπαγγελής, Γεωργ. Παλυβός

Από το άρθρο 16 του ν. 551/1915 (Β.Δ. της 24-7/25-8-1920), που εφαρμόζεται και στους ναυτικούς (ΑΠ 508/1980 Νο Β 28.1944) προκύπτει ότι ο ναυτικός που έπαθε εργατικό ατύχημα μπορεί να ζητήσει αποζημίωση κατά τις διατάξεις του κοινού αστικού δικαίου μόνον εάν το ατύχημα οφείλεται σε δόλο του εργοδότη ή των προστηθέντων από αυτόν, ή αν επήλθε σε εργασία, στην οποία δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών, για τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων και εξ αιτίας της μη τηρήσεως των όρων αυτών. Στην τελευταία περίπτωση οι διατάξεις που παρέβη ο εργοδότης θα πρέπει να προβλέπουν ειδικά τους όρους ασφαλείας που είχε υποχρέωση να τηρήσει και δεν αρκεί γι' αυτό η παράβαση γενικών διατάξεων, όπως αυτή του άρθρου 662 ΑΚ, που επιβάλλουν την λήψη όλων των αναγκαίων προφυλακτικών μέτρων, για την ασφάλεια της ζωής και της

υγείας των εργαζομένων, ενώ θα πρέπει παράλληλα να υπάρχει και αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της παραβάσεως των εν λόγω ειδικών διατάξεων και της επελεύσεως του ατυχήματος (Ολ ΑΠ 965/1985 ΕΝΔ 14.73, ΑΠ 317/1982 ΕΝΔ 11.176, ΑΠ 1297/1976 ΝοΒ 25.914, ΕΠ 1425/1991 ΕΝΔ 21.147, ΕΠ 1146/1984 ΕΝΔ 13.476).

Εξ άλλου ο κανονισμός περί εργασίας επί των ελληνικών πλοίων ολικής χωρητικότητας 800 κόρων και άνω που εκδόθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 67 του ν. 6392/1934 και 1 παρ. 1 και 8 Ν. 3141/1955 εγκρίθηκε με το β.δ. 806/1970, ορίζει τα εξής: «επικεφαλής της ιεραρχίας του προσωπικού του πλοίου είναι ταγμένος ο πλοίαρχος, υπό την εξουσία και διοίκηση του οποίου τελεί άπαν το πλήρωμα (άρθρο 3 παρ. 1) ο πλοίαρχος είναι υπεύθυνος για την καλή διοίκηση και την ασφάλεια του πλοίου, των επιβαινόντων και του φορτίου..., δικαιούμενος χάριν της ασφαλείας τούτων..., όπως διατάξει και επιβάλλει παν ό,τι η ναυτική τέχνη, η ειδική παρ' αυτού πείρα και οι νόμοι και οι κανονισμοί επιβάλλουν. Ο πλοίαρχος οφείλει να εξασφαλίζει την τήρηση των νόμων, διαταγμάτων και κανονισμών... και των διαταγών του, μη καλυπτόμενος για την ευθύνη που υπέχουν απέναντί του οι υφιστάμενοί του (άρθρ. 4 παρ. 3, 5). Στα άρθρα δε 43 παρ. 2 και 135 Β 806/1970 ορίζεται ότι ο ανθυποπλοίαρχος ευθύνεται για την ασφαλή και προσήκουσα καθαίρεση και ανακρέμαση των κλιμάκων επικοινωνίας του πλοίου μετά των πλωτών μέσων προς πρόληψη ατυχημάτων. Η μεγαλύτερα δε φροντίδα πρέπει να λαμβάνεται εκ μέρους των αρμοδίων αξιωματικών κατά τις επιβιβάσεις και αποβιβάσεις σύμφωνα με την ναυτική τέχνη και εμπειρία και τους κανονισμούς.

Ακόμη μέτρα ασφαλείας για τους επιβαινόντες του πλοίου μεταξύ των οποίων και τα μέλη του πληρώματος προβλέπονται και με το ΠΔ 1349/26.11-21.12.1981 «περί κανονισμού προλήψεως εργατικών ατυχημάτων στα υπό ελληνική σημαία πλοία ολικής χωρητικότητας άνω των 200 κόρων και στα υπό ξένην σημαία πλοία της ως άνω χωρητικότητας, τα οποία καταπλέουν στους ελληνικούς λιμένες και το οποίο στο άρθρο 3 παρ. 1, 2 ορίζει ότι «η πρόσβαση στο πλοίο επιτυγχάνεται δι' ασφαλούς κλίμακος ή διαβάθρας προσπελάσεως καταλλήλου κλίσεως και αντοχής, η οποία φέρει πλευρικά κιγκλιδώματα, τα οποία παρέχουν από πλευράς ύψους και αντοχής επαρκή ασφάλεια και φωτίζονται ικανοποιητικά καθ' όλο το μήκος των κατά τη διάρκεια του σκότους. Κάτω από την κλίμακα ή την διαβάθρα προσβάσεως, εφ' όσον αυτή δεν εφάπτεται κατά την διάσταση του μήκους στην πλευρά του πλοίου, τοποθετείται προστατευτικό δίκτυο δια την αποτροπή πτώσεως προσώπων, εφόσον το ύψος του άνω μέρους της κλίμακος ή της διαβάθρας υπερβαίνει τα δύο μέτρα από το κρηπίδωμα ή την επιφάνεια της θάλασσας (ΑΠ 879/1976 ΕΝΔ 15.280). Σε περίπτωση δε ατυχήματος, το οποίο δύναται να αποδοθεί στην μη τήρηση των μέτρων αυτών έχει εφαρμογή η διάταξις του άρθρ. 16 Ν. 551.

Τέλος και για την περίπτωση που ασκηθεί η αγωγή του κοινού αστικού δικαίου το ζημιογόνο γεγονός δεν παύει να είναι εργατικό ατύχημα κατά την έννοια του όρου του άρθρ. 1 του ΒΔ της 24-7/25-8-1990 και ρητώς χαρακτηρίζεται ως τέτοιο στο άρθρο 16 αυτού, γι' αυτό και έχουν εφαρμογή οι με το άρθρο 52 αρθ. 8 ΕισΝΚΠολΔ διατηρηθείσες σε ισχύ διατάξεις του άρθρου 15 του ίδιου ΒΔ, και η από την παρ. 2 τούτου θεσπιζόμενη ατέλεια, η οποία περιλαμβάνει και απαλλαγή από την καταβολή τέλους δικαστικού ενσήμου (ΕΠ 1362/1981 ΕΝΔ 10.308)

Στην κρινόμενη αγωγή οι ενάγοντες εκθέτουν ότι ο Σ.Τ., σύζυγος της πρώτης και πατέρας των λοιπών, στις 19.1.1992 ναυτολογήθηκε στον Πειραιά στο με κυπριακή σημαία φορτηγό πλοίο «G» 9141 κοχ και 23811 τόννων DW, πλοιοκτησίας της πρώτης εναγομένης, της οποίας αντιπρόσωπος και πράκτορας ήταν η δευτέρα εναγομένη και εκπρόσωπος αυτής ο τρίτος τούτων. Ότι στις 14.2.1992 στην προσπάθειά του να ανέβει λόγω της θαλασσοταραχής από την ανεμόσκαλα στο πλοίο που ήταν στο β' αγκυροβόλιο του Πειραιά, έχασε την ισορροπία του και έπεσε στην θάλασσα απ' όπου λίγο αργότερα των περισυνέλεξαν νεκρό. Ότι ο θάνατός του οφείλεται σε αμέλεια του εποπτεύοντος ανθυποπλοίαρχου Θ.Λ., ο οποίος όφειλε να τηρεί τους κανονισμούς τους σχετικούς με την ασφάλεια ζωής των μελών του πληρώματος κατά τις επιβιβάσεις και ειδικότερα στο γεγονός ότι όφειλε να χρησιμοποιήσει την σταθερή σκάλα με τις σιδερένιες χειρολαβές, όφειλε να διατηρεί την ανεμόσκαλα, που είχε υποστεί την φθορά του χρόνου σε καλή κατάσταση με σταθερές βαθμίδες χωρίς μειωμένη απόδοση της αντιολισθητικής του σ επιφάνειας και τέλος όφειλε λόγω των κακών

καιρικών συνθηκών να εντείνει την προσοχή του κατά την άνοδο του παθόντος, που ήταν άπειρος ως ναυτικός και δεν γνώριζε κολύμβηση. Ζητούν δεν οι ενάγοντες τα εις την αγωγή ειδικότερα αναφερόμενα ποσά κατά τις διατάξεις του Ν. 551/1915 και χρηματική ικανοποίηση λόγω της ψυχικής οδύνης που υπέστησαν από τον θάνατο του συζύγου και πατέρα τους, ως και τις δεδουλευμένες αποδοχές του παθόντος στο προαναφερόμενο πλοίο και τα έξοδα κηδείας αυτού.

Η αγωγή, η οποία αρμόδια φέρεται προς συζήτηση ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου (άρθρ. 16 παρ. 2, 25 παρ. 2, 37 παρ. 1 ΚπολΔ) για να ερευνηθεί με την ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών (άρθρ. 663 επ. ΚπολΔ) είναι νόμιμη. Βασίζεται στις προαναφερόμενες διατάξεις ως και στις διατάξεις των άρθρων 914, 922, 928, 930, 932 εδ. γ ΑΚ, αρθ. 3, 6 ν. 551/1915, άρθρ. 1, 2 ν. 762/1978 και θα ερευνηθεί περαιτέρω ως προς την ουσιαστική βασιμότητά της μη απαιτούμενης της καταβολής δικαστικού ενσήμου (ΕφΑθ 5860/1984 ΕΝΔ 13, 131, ΕφΠειρ 1362/81 ΕΝΔ ως ανωτέρω) παρά μόνον για τα αιτούμενα κονδύλια των δεδουλευμένων αποδοχών και των εξόδων κηδείας (βλ. υπ' αριθ. 45962, 45961, 747679, 190523, 447248 αγωγή με επικοληθέντα ένσημα υπέρ ΤΝ και ταμείου Προνοίας Δικηγόρων Πειραιώς).

Περαιτέρω κάθε διάδικος έχει δικαίωμα να προσεπικαλέσει στην δίκη τον δικονομικό εγγυητή ή τον αναγκαίο ομόδικο. Έτσι επιτυγχάνει είτε αν διευκολύνει την υποκατάστασή του από εκείνον που προσεπικαλεί, χωρίς βέβαια την συγκατάθεση των αντιδίκων του (αρθ. 277 παρ. 3 και 278 ΚπολΔ), είτε να διευκολύνει τη σώρευση στην προσεπίκληση παρεπίπτουσας αγωγής για αποζημίωση (Μπέη Πολ.Δικ., υπ' αριθ. 666 ΚπολΔ).

Η προσεπίκληση μπορεί να ασκηθεί σε κάθε δίκη και ενώπιον κάθε δικαστηρίου. Προϋπόθεση για την άσκησή της είναι ότι η απαίτηση για την οποία ασκείται υπάγεται στην δικαιοδοσία και την αρμοδιότητα το Δικαστηρίου της υποθέσεως. Τούτο συμβαίνει γιατί η προσεπίκληση αποτελεί παρεμπίπτον της κυρίας δίκης και εξαρτάται από αυτή και καταργείται μαζί με αυτή. Αν η αξίωση για αποζημίωση κατά του δικονομικού εγγυητή δεν υπάγεται στην ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών, δεν είναι παραδεκτή η σώρευση της πιο πάνω ευκαιριακής αγωγής. Στην περίπτωση αυτή ο διάδικος δεν έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει προσεπίκληση. Μπορεί να ασκήσει μόνο ανακοίνωση της δίκης για να στερήσει εκείνον που προσεπικαλεί από την ένσταση της κακής διεξαγωγής της κυρίας δίκης ή σε περίπτωση που δεν παρέμβει να του στερήσει το δικαίωμα να ασκήσει τριτανακοπή (άρθ. 84, 92 ΚπολΔ).

Στην προκειμένη περίπτωση η πρώτη εναγομένη με το από 16.3.1993 και με αριθμό καταθέσεως 5491 ΕΡ-ΔΙ 434/18.3.1993 δικόγραφο, ισχυρίζεται ότι μεταξύ αυτής πλοιοκτήτριας του πλοίου «G», στο οποίο έλαβε χώρα το ένδικο ατύχημα και της καθ' ης ασφαλιστικής εταιρίας με την επωνυμία «Α.Α.Ε.» καταρτίστηκε ασφαλιστική σύμβαση δυνάμει του υπ' αριθ. 190289 ασφαλιστηρίου συμβολαίου, με την οποία η τελευταία ανέλαβε την υποχρέωση αντί ασφαλιστρού να την αποζημιώσει με τα ποσά που προβλέπονται στο ασφαλιστήριο, τα οποία θα ήταν υποχρεωμένη να καταβάλει ως αποζημίωση σε ναυτικούς μέλη του πληρώματος του ως άνω πλοίου, για την περίπτωση που αυτοί θα πάθαιναν ατύχημα ή ασθένεια κατά την διάρκεια της υπηρεσίας τους στο πλοίο. Ζητεί δεν να παρέμβει η προσεπικαλούμενη εταιρία στην μεταξύ αυτής και των εναγόντων δίκη προκειμένου να την υποστηρίξει για να αποκρούσει την σε βάρος της αγωγή.

Με τέτοιο περιεχόμενο το ως άνω δικόγραφο, που είναι απαράδεκτο ως προσεπίκληση κατά τα προαναφερόμενα, εκτιμάται ως ανακοίνωση δίκης (άρθ. 91, 92 ΚπολΔ) και πρέπει να συνεκδικασθεί με την υπό κρίση αγωγή λόγω της συνάφειάς της.

Από τα επικαλούμενα και προσκομιζόμενα έγγραφα μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και οι υπ' αριθ. 9370, 9371/5.5.1992, 4617, 4618/14.10.1992 ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον του Ειρηνοδικείου Αθηνών και Πειραιά, που ελήφθησαν μετά προηγούμενη νόμιμη κλήτευση των αντιδίκων (βλ. υπ' αριθ. 13544 Β/4.5.1992 έκθεση επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή του Πρωτοδικείου Αθηνών Α.Μ. και υπ' αριθ. 15872, 15873/12.10.1992 εκθέσεις επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή του Πρωτοδικείου Πειραιά Α.Χ. και την όλη διαδικασία αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

Στις 19.1.1992 δυνάμει συμβάσεως ναυτικής εργασίας που καταρτίστηκε στον Πειραιά μεταξύ του Σ.Τ., συζύγου της πρώτης των εναγόντων και πατέρα των λοιπών και της

δευτέρας εναγομένης, εκείνος ναυτολογήθηκε ως ναυτόπαις στο με Κυπριακή σημαία φορτηγό πλοίο, «G» διακριτικού σήματος P3 V J3, 9141 κοχ και 23811 τόννων DW, πλοιοκτησίας της πρώτης εναγομένης κυπριακής εταιρίας, η οποία αντιπροσωπεύεται στην Ελλάδα από την ως άνω δεύτερη εναγομένη, εκπρόσωπος της οποίας είναι ο τρίτος τούτων. Το ως άνω πλοίο λόγω βλάβης του στη μηχανή, ενώ έπλεε το Σουέζ περί τα τέλη του 1991 είχε ρυμουλκηθεί στον Πειραιά και παρέμεινες από 26.12.1991 στο δεύτερο αγκυροβόλιο του λιμένα. Στο πλοίο ευρίσκοντο ναυτολογημένο πλοίαρχος, ανθυποπλοίαρχος α΄ μηχανικός, ναύτης και μάγειρος.

Στις 14.2.1992 περί τις μεσημβρινές ώρες ο Σ.Τ. με τον ανθυποπλοίαρχο Θ.Λ. και τον Α΄ μηχανικό Α.Ν. ξεκίνησαν επιβαίνοντες στην λάντζα «Γ» για να επιβιβασθούν στο πλοίο. Όταν έφθασαν στο πλοίο περί ώρα 12.50΄ ετοιμάστηκαν να ανέλθουν σ΄ αυτό από την ανεμόσκαλα. Πρώτος ανέβηκε ο ανθυποπλοίαρχος Θ.Λ., τον ακολούθησε ο Α μηχανικός και στη συνέχεια προσπάθησε να ανέβει ο Σ.Τ.

- Την ημέρα εκείνη επικρατούσαν άσχημες καιρικές συνθήκες με δυνατό αέρα και θαλασσοταραχή. Ενδεικτικό των καιρικών συνθηκών που επικρατούσαν είναι το γεγονός ότι λίγο μετά την αναχώρηση της λάντζας «Γ» για το «Γ» και τα άλλα πλοία της «ράδας», το λιμεναρχείο απαγόρευσε τον απόπλου στις λάντζες για την ασφάλεια των ναυτικών.
- Κατά τη στιγμή που θα ανέβαινε ο Σ.Τ. λόγω του κυματισμού της θάλασσας η λάντζα πλησίασε την ανεμόσκαλα με την πρύμνη και ο τελευταίος ανέβηκε το πρώτο σκαλοπάτι της ανεμόσκαλας με τα δύο του πόδια ενώ με τα δύο του χέρια κρατούσε τα σχοινιά της ανεμόσκαλας. Η λάντζα έφυγε από δίπλα του και απομακρύνθηκε για να μην τον χτυπήσει με τον κυματισμό της θάλασσας. Την ίδια στιγμή το σώμα του πήρε μια λοξή κλίση και ο ίδιος φώναζε στους άλλους παρευρισκομένους ότι δεν μπορούσε να ανέβει τα σκαλιά. Ο Λ. προσπάθησε να του δώσει το χέρι του για να τον τραβήξει αλλά εκείνος προφανώς φοβισμένος δεν άφηνε τα σχοινιά της ανεμόσκαλας. Μετά από λίγο τα χέρια του δεν μπόρεσαν να αντέξουν το βάρος του σώματός του, άφησε τα σχοινιά και έπεσε στη θάλασσα.
- Αμέσως του έριξαν σχοινί από το πλοίο και ένα σωσίβιο ο κυβερνήτης της λάντζας. Στη συνέχεια έριξαν ακόμα ένα σωσίβιο από το πλοίο. Συγχρόνως έπεσε στη θάλασσα ο Αιγύπτιος Χ. μέλος του πληρώματος του «Γ» ο οποίος τον βοήθησε να κρατηθεί από το σωσίβιο. Ο Κυβερνήτης της λάντζας έριξε στη θάλασσα μια σχεδία και ο Αιγύπτιος προσπάθησε να βοηθήσει τον Τ. να αναρριχηθεί σ΄ αυτήν αλλά χωρίς αποτέλεσμα. Ειδοποιήθηκε το Λιμεναρχείο και ήλθαν δύο πλωτά του λιμενικού τα οποία τους περισυνέλεξαν. Στη συνέχεια κατευθύνθηκαν στο λιμάνι του Πειραιά, όπου διαπιστώθηκε ο θάνατός του από έμφραγμα του μυοκαρδίου.

Το ως άνω ατύχημα οφείλεται σε υπαιτιότητα του εποπτεύοντος αξιωματικού (ανθυποπλοίαρχου Λ.), ο οποίος όφειλε να λάβει όλα τα ενδεικνύμενα μέτρα ασφαλείας κατά την επιβίβαση. Ειδικότερα όφειλε να φροντίσει για την τοποθέτηση της σταθερής σκάλας του πλοίου με τις σιδερένιες χειρολαβές, στην οποία ο επιβαίνων πατάει σταθερά και με το αίσθημα της ασφαλείας.

- Οι εναγόμενοι στις προτάσεις τους ισχυρίζονται ότι επικρατούσαν μέτριες καιρικές συνθήκες «συνήθεις για την εποχή, κανονικές και ομαλές». Αν πράγματι ήταν τέτοιες οι καιρικές συνθήκες επιβάλλετο να χρησιμοποιηθεί η σταθερή σκάλα του πλοίου και όχι η ανεμόσκαλα. Κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας η τελευταία χρησιμοποιείται από τους πλοηγούς (βλ. προτάσεις εναγομένων) και όταν υπάρχει μεγάλη ανάγκη σε κακοκαιρία από το υπήνεμο μέρος του πλοίου. Γι΄ αυτό και δεν ορίζεται από καμιά διάταξη ο τρόπος χρήσης της.
- Στην προκειμένη περίπτωση, αν υπήρχε μεγάλη ανάγκη να χρησιμοποιηθεί η ανεμόσκαλα, γεγονός που δεν αποδείχθηκε, ο εποπτεύων αξιωματικός όφειλε να λάβει υπ΄ όψη ότι ο θανών, ηλικίας τότε 46 ετών, εύσωμος και δυσκίνητος, ελαιοχρωματιστής έως τότε στο επάγγελμα, που οι ανάγκες του επέβαλαν να ναυτολογηθεί, ναυτικός μόλις είκοσι πέντε ημερών, που δεν γνώριζε κολύμβηση, δεν θα ηδύνατο, άλλως θα ήταν επικίνδυνο για την ασφάλεια της ζωής του, να αναρριχηθεί από αυτή. Ωφειλε δε να μην του επιτρέψει την άνοδο με τέτοιες καιρικές

συνθήκες, άλλως να του παράσχει κάθε δυνατή βοήθεια κατά την άνοδο, δημιουργώντας ζώνη ασφαλείας είτε παραμένοντας για να ανέβει τελευταίος παρέχοντας τις κατάλληλες οδηγίες και έμπρακτη βοήθεια. Προφανώς στην παραπάνω περίπτωση δεν έδειξε τη δέουσα προσοχή. Είναι γεγονός δε ότι ο θανών όταν πάτησε στην ανεμόσκαλα με τις καιρικές συνθήκες που επικρατούσαν φοβήθηκε και τρομοκρατημένος δεν μπόρεσε να κάνει ούτε ένα βήμα πιο πάνω και έπεσε στη θάλασσα.

Αν η πτώση του οφείλετο σε καρδιακό επεισόδιο, όπως ισχυρίζονται οι εναγόμενοι, δεν θα είχε την αντοχή να κρατηθεί ούτε ένα λεπτό στην ανεμόσκαλα. Επί πλέον κρατήθηκε για αρκετή ώρα στη θάλασσα, παρότι δεν ήξερε να κολυμπά, «γαντζωμένος» στο σωσίβιο. Αν λάβει κανείς υπόψη ότι ήταν Φεβρουάριος μήνας, θαλασσοταραχή, η θάλασσα παγωμένη και ότι η παραμονή σ' αυτή διήρκεσε πάνω από μισή ώρα, οδηγείται στην άποψη ότι οποιοσδήποτε υγιής άνθρωπος της ίδια ηλικίας θα είχε μεγάλες πιθανότητες να υποστεί κάτι ανάλογο.

Έστω λοιπόν κι αν ο ιατροδικαστής διαπίστωσε ότι ο θάνατός του προήλθε από έμφραγμα του μυοκαρδίου δεν σημαίνει ότι αυτό δεν ευρίσκεται σε αιτιώδη συνάφεια με τις συνθήκες και τις παραλείψεις που πιο πάνω εκτέθηκαν.

- Η άποψη αυτή ενισχύεται και από το γεγονός ότι όπως προκύπτει από το ημερολόγιο του πλοίου και ο Αιγύπτιος που «βούτηξε» για να βοηθήσει τον θανόντα μεταφέρθηκε σε άσχημη κατάσταση στο νοσοκομείο. Κάθε άλλος δε αντίθετος ισχυρισμός πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος.

Από τα ίδια πιο πάνω αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκαν περαιτέρω τα ακόλουθα:

- Ο θανών κατέλιπε στη ζωή την σύζυγό του, την ανήλικη κόρη του Κ. (έτος γεννήσεως 1978) και τον ενήλικο γιο του Σ. (έτος γεννήσεως 1974). Αυτός κατά το χρόνο του θανάτου του διήγε το 46^ο έτος της ηλικίας του και όπως προκύπτει από την ιατροδικαστική έκθεση νεκροψίας – νεκροτομής με αριθ. πρωτ. 332/14.4.1992) έπασχε από «αθηρωμάτωση αορτής και στεφανιαίων αρτηριών που ήταν σκληρές και αποφραγμένες». Υπήρχαν δε παλαιές ουλές στο οπίσθιο τοίχωμα της αριστερής κοιλίας. Από τα ευρήματα αυτά συνάγεται ότι ο θανών είχε υποστεί και κατά το παρελθόν εμφράγματα και ως εκ τούτου είχε πρόβλημα με την καρδιά το. Με την εικόνα δε αυτή της καρδιάς του το Δικαστήριο κρίνει ότι θα ζούσε και θα ασκούσε κατά το επάγγελμα του ελαιοχρωματιστή επί δέκα (10) χρόνια ακόμη έως το έτος 2002 (13.2.2002). από την εργασία του αυτή θα κέρδιζε κατά το μέσο όρο και κατά την συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων 250.000 δραχμές τον μήνα και από τα εισοδήματά του αυτά ο θανών θα προσέφερε μηνιαίως α) στη σύζυγό του 100.000 δραχμές τον μήνα για τις ανάγκες του σπιτιού και τις προσωπικές της ανάγκες, ενοίκιο, παροχές σε ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΕΥΔΑΠ, διατροφή, ενδυμασία, έξοδα συντηρήσεως και οικίας β) στην ανήλικη κόρη του Κ. ετών, 40.000 δραχμές μηνιαίως για διατροφή, έξοδα εκπαίδευσης, ενδυμασίας και επί οκτώ χρόνια δηλαδή μέχρι την ηλικία των 22 ετών που θα ηδύνατο να αυτοσυντηρηθεί γ) στον ενήλικο υιό του Σ. ομοίως 40.000 δραχμές μηνιαίως για διατροφή, έξοδα μορφώσεως και ενδυμασίας και επί πέντε (5) έτη, δηλαδή μέχρι την ηλικία των 23 ετών που θα έχει εκπληρώσει και τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις και θα δύναται να αυτοσυντηρηθεί. Και συνολικά 12.000.000. δραχμές στη σύζυγό του και 3.840.000 και 2.400.000 δραχμές στο καθένα από τα τέκνα του αντίστοιχα. Σημειωτέον ότι συνάγεται ομολογία των εναγομένων ως προς την αλήθεια των πραγματικών ισχυρισμών που αναφέρονται στα ως άνω ποσά δεδομένου ότι δεν αρνούνται ειδικώς αυτά (άρθρ. 261 ΚπολΔ).

Τα ποσά αυτά πρέπει να καταβληθούν εφάπαξ (άρθρ. 930 ΑΚ) προς μεγαλύτερη εξασφάλιση των εναγόντων δεδομένου ότι η πρώτη εναγομένη είναι αλλοδαπή εταιρεία.

Αποδεικνύεται ακόμη ότι οι ενάγοντες υπέστησαν ψυχική οδύνη από την απώλεια του συζύγου και πατρός των αντίστοιχα. Εν όψει και των συνθηκών του ατυχήματος και του εντεύθεν θανάτου, της ηλικίας, του βαθμού συγγενείας, της ηλικίας των παιδιών και των οικονομικών συνθηκών των διαδίκων το δικαστήριο κρίνει ότι ανάλογα ποσά χρηματικής ικανοποίησης είναι τα ποσά των 2.000.000 δραχμών για την σύζυγο και 1.000.000 δραχμών για το κάθε τέκνο.

Περαιτέρω οι εναγόμενοι δεν αρνούνται ότι οφείλουν στους ενάγοντες τα δεδουλευμένα του θανόντος για το χρονικό διάστημα από 19.1.1992 έως 14.2.1992 που ανέρχονται σε 82.490 δρχ. βασικός μισθός + 22% επίδομα Κυριακών 18.147 δραχμές συν 1.520 δραχμές επίδομα διορθωτικό συν άδεια με αντίτιμο τροφής 46.075 ίσον 148.232 δραχμές (βλ. ΥΑ 2324/2/1/1992 που κύρωσε την από 28.5.1992 Συλλογική Σύμβαση Εργασίας πληρωμάτων ποντοπόρων φορτηγών πλοίων 4.500 τόννων DW και άνω). Στο ως άνω ποσό δεν θα αθροιστεί το επίδομα κατωτέρου πληρώματος, γιατί ο θανών ήταν μη προσοντούχος. Ομοίως δεν θα συνυπολογιστούν τα ποσά τα οποία ζητούν οι ενάγοντες ως υπερωριακή αμοιβή, γιατί αυτά δεν αποδείχθηκαν. Συνεπώς αυτοί δικαιούνται τα ποσά των 37.058 η πρώτη και των 55.587 δραχμών καθένα από τα δύο τέκνα.

Το αιτούμενο κονδύλιο των 250.000 δραχμών για έξοδα κηδείας πρέπει να απορριφθεί ως αόριστο, γιατί δεν προσδιορίζονται τα ειδικότερα ποσά, τα οποία τούτο αφορά. Κατ' ακολουθίαν η αγωγή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή ως προς την κυρία βάση της και ως ουσία βάσιμη οι εναγόμενοι να υποχρεωθούν να καταβάλουν εις ολόκληρον ο καθένας στους ενάγοντες τα ποσά των (12.000.000 συν 2.000.000 συν 37.058 ίσον) 14.037.058 δραχμών στην πρώτη, των (3.840.000 συν 1.000.000 συν 55.587 ίσον) 4.895.587 δραχμών για λογαριασμό της ανήλικης θυγατέρας του και των (2.400.000 συν 1.000.000 συν 55.587 ίσον) 3.455.587 δραχμών στον τρίτο με τους νόμιμους τόκους από την επίδοση της αγωγής και μέχρι την εξόφληση. Ακόμη πρέπει να κηρυχθεί η παρούσα προσωρινά εκτελεστή για τα ποσά των 4.000.000 δραχμών, 2.000.000 δραχμών και 1.500.000 δραχμών αντίστοιχα, γιατί η επιβράδυνση στην εκτέλεση θα επιφέρει κατά την κρίση του Δικαστηρίου σημαντική ζημία στους ενάγοντες (άρθρ. 908 παρ. 1 ΚπολΔ). Τέλος οι εναγόμενοι πρέπει να καταδικασθούν σε μέρος των δικαστικών εξόδων των εναγόντων ανάλογα με την εν μέρει νίκη και ήττα των (άρθρ. 178 παρ. 1 ΚπολΔ).

Επί της από 16.3.1993 ανακοίνωσης δίκης πρέπει να λεχθούν τα εξής: αν ο τρίτος προς τον οποίο ανακοινώθηκε η δίκη δεν μετάσχει στην διαδικασία ασκώντας παρέμβαση, όπως έχει υποχρέωση να ασχοληθεί με την ανακοίνωση, δεδομένου ότι οι δυσμενείς συνέπειες για τον τρίτο, ο οποίος ενώ του ανακοινώθηκε η δίκη δεν ενδιαφέρθηκε να λάβει μέρος σ' αυτή, δηλαδή η απώλεια του δικαιώματος της τριτανακοπής κατά της απόφασης, και της προβολής κατά του προσεπικαλέσαντος της ενστάσεως της κακής διεξαγωγής της δίκης, επέρχονται ευθέως από τον νόμο και είναι αδιάφορο αν το Δικαστήριο περιλάβει σχετική σκέψη στο σκεπτικό ή διάταξη στο διατακτικό, αφού η τύχη της ανακοίνωσης δεν ασκεί καμιά επιρροή στην έκβαση της δίκης (ΕφΑθ 3129/1988 ΝοΒ 36. 12 43, Εφ Αθ. 11791/1987 ΑρχΝ 40.151). στην προκειμένη περίπτωση η καθ' ης η ανακοίνωση της δίκης ασφαλιστική εταιρία δεν ενδιαφέρθηκε να λάβει μέρος την δίκη, αφού άσκησε πρόσθετη παρέμβαση υπέρ της αιτούσας. Συνεπώς δεν υφίσταται υποχρέωση του Δικαστηρίου να αποφανθεί σχετικά με αυτή, ούτε υποχρέωση της καθ' ης ν' απαντήσει στην ιστορική βάση της ανακοίνωσης. Στα πλαίσια άλλης δίκης μεταξύ της ανακοινώσασας και εκείνης προς την οποία απευθύνεται η ανακοίνωση, θα ερευνηθεί αν η ανακοίνωση ήταν έγκυρη και αν προκάλεσε πράγματι την έκπτωση του τελευταίου, προς τον οποίο απευθύνθηκε από την δυνατότητα προβολής της ενστάσεως πλημμελούς διεξαγωγής της δίκης που ανακοινώθηκε (ΕφΑθ 11791/1987 ως ανωτέρω).